

پۆلئىنكردى بابهتهكانى پىنچ پەرتوك

شىكاردهكهين بۆ پىنچ پەرتوك كه له دواى سالى 2006 نوسراون يان نۆيكراونهتهوه . دهق و ويينه له قوناغى سەرەتاييدا بهكاردههينريئ بۆ نووسىنى بابهته(يهكه) كانى پەرتوك . بۆيه لهم نووسينهدا هەردووکیان بەکارهینراون بۆ دەستنیشانکردنی پىگه‌ی رەگه‌زى نىرومى له بابهتهكاندا . هەريهك لهم پەرتوكانه پىكهاتوه له چەندىن بابهتى سەربەخۆ . بەپىي پىگه‌ی رەگه‌زى نىرومى له بابهتهكەدا ، بابهتهكان پۆلئىندەكرين به سى بەشەوه : رەگه‌زى مى ، رەگه‌زى نىر و بىلايهن .

تیبينى: تەنها دەق سەرەكى و ويينه‌ى سەرەكى بابهتهكه به كارهينراوه بۆ پۆلئىنكردن ، دەقى راهينان و چالاکى و ويينه‌كانىتر به‌كارنه‌هينراون بۆ پۆلئىنكردن .

له هەندى بابهتدا ، رەگه‌زىك زاله له دەقدا و له ويينه‌دا رەگه‌زه‌كه‌ى تر ، دوا بريار له سەر دەق دەريئ . نمونه : له دەقدا نىر زاله و له ويينه‌دا مى زاله ، بابهتهكه پۆلئىندەكرىت بۆ رەگه‌زى نىر .

ا- رەگه‌زى مى

به‌شى رەگه‌زى مى 19 بابهته له كۆى 129 له پىنچ پەرتوكه‌كدا كه دهكاتە (14.7%) . بابهتهكان دوو جوړن :

1. ئەو بابهتانهن كه له سەداسەد دەربەرى چەمكى رەگه‌زى مین . بۆ نمونه خانزادى سۆران ،

هەسەخانى نەقىب (ريزمان و خويندەهەى كوردى بۆ پۆلى پىنجه‌مى بنه‌رەتى) .

2. ئەو بابهتانهن كه تايبه‌تمە‌ندىن به رەگه‌زى ميوه ، بەلام كه‌سايه‌تى رەگه‌زى مى له نيو هەردوو

دهق و ويينه‌ى بابهتهكەدا يان له يه‌ككىياندا زاله ، بۆ نمونه : به‌له هەورىك سەربوردى خۆى

ب- رەگه‌زى نىر

به‌شى رەگه‌زى نىر 65 بابهته له كۆى 129 له پىنچ پەرتوكه‌كدا كه دهكاتە (50.4%) . بابهتهكان دوو جوړن :

1. ئەو بابهتانهن كه له سەداسەد دەربەرى رەگه‌زى نىرن هەشت بابهتن . بۆ نمونه : تەوفىق وەهەبى ،

شەرەفخانى بە‌دلىسى (ريزمان و خويندەهەى كوردى بۆ پۆلى شەشەمى بنه‌رەتى) .

2. ئەو بابهتانهن كه تايبه‌تمە‌ندىن به رەگه‌زى نىره‌وه بەلام كه‌سايه‌تى رەگه‌زى نىر له نيو هەردوو

دهق و ويينه‌ى بابهتهكەدا يان له يه‌ككىياندا زاله ، 60 بابهتن . بۆ نمونه : مەشخەلى ئۆلۆمپى ، كونه

كه‌رويشك (ريزمان و خويندەهەى كوردى بۆ پۆلى پىنجه‌مى بنه‌رەتى) .

ج- بىلايهن

به‌شى بىلايهن 45 بابهته له كۆى 129 بابهت كه دهكاتە (34.9%) . بابهتهكان دوو جوړن :

1. كه‌سايه‌تى رەگه‌زى نىرومى يه‌كسانه له نيو بابهتهكەدا ، وەكو بابهتى خىزانىكى به‌خته‌وه‌ر

(خويندەهەى كوردى بۆ پۆلى دووه‌مى بنه‌رەتى) .

2. كه‌سايه‌تى رەگه‌زى نىرومى له نيو دهق و ويينه‌ى بابهتهكەدا نيبه ، نمونه : چۆله‌كه و رپوى ، شىرو

مشك (خويندەهەى كوردى بۆ پۆلى چوارەمى بنه‌رەتى) .

تیبينى: به پىويستمان نەزانى بابهتهكانى بىلايهن شرفه‌بكرين و بخريينه خشته‌كانه‌وه چونكه برياردان له سەريان ئاسانه وەك بابهتى : چۆله‌كه و رپوى ، شىرو مشك .

كۆى بابەت : 27: بابەتى جياواز لەخۆ دەگىرت ، پۆلەن دەكرىن بەسى بەشەوہ .
 رەگەزى نىر : 13: بابەت .
 رەگەزى مئى : 2: بابەت .
 بىلايەن : 12: بابەت (لەخشتەكەدا دانەنراون)

خویندەنەوہى كوردى بۇ پۆلى دووہى بنەپەتى چاپى يازدەھەم 2018

بابەت	رەگەز	ھۆكارى پۆلەنكردن بۇ نىر يان مئى
سالى نويمان پيرۆزبى	نىر	ھۆنراوہ: گشتى بىلايەن(ھىماى تىدادانييە بۇ رەگەزى نىرومى) ويئە: نىر زالە، سئ كچ و سئ كوپ لە گەل مامۆستا(نىر).
ئەم مروقانە كاردەكەن	نىر	دەق: ئەو مروقانەى كاردەكەن ھەموويان لە رەگەزى نىرن . ويئە: ھەشت ويئەى پياو لە كاتى كاركردندا .
مندالى ژير	نىر	دەق: گشتى بىلايەن . ويئە: نىر، مندالىكى كوپ
پياويكى نابينا	نىر	دەق: نىر، شيركو يارمەتى پياويكى نابينا دەدا . ويئە: نىر . كوپ و پياويكى نابينا
ئاواتى مندالان	مئى	دەق: گشتى بىلايەن . ويئە: مئى زالە، چواركچ و دوو كوپ .
دۆستى ياسا	نىر	ھۆنراوہ: گشتى بىلايەن . ويئە: نىر ، دوو مندالى كوپ و پۆلىسى ھاتووچۆ(نىر) .
رەوشتى سەردان	نىر	دەق: گشتى بىلايەن . ويئە: نىر زالە، كچ وكوپكى مندال لە گەل پياويكى پىر .
جوانكارى شار	نىر	دەق: نىر، ھۆشيار دىتى كۆمەلە كرىكارىك نەمام دەروينن ...ھتد باوكى ئامورگارى دەكات نەيان شكىنن . ھەموو كەسيەتتەكان رەگەزى نىرن . ويئە: رەگەزى نىر .
ھەموو كاردەكەن	نىر	دەق: لە كىلگەكەى مام زوراب(نىر) مريشك، مراوى، گا ...ھتد كاردەكەن . ويئە: گشتى بىلايەن
مامۆستاي دلۆز	نىر	ھۆنراوہ: گشتى بىلايەن . ويئە: پۆل، دوو كچ و سئ كورى قوتابى و مامۆستا(نىر) رەگەزى نىر زالە .
رېزگرتن لە كات	مئى	دەق: نارين و سەفەين كاتى خويان ريكدەخەن . ويئە: مئى زالە .
بەرخەكەم	نىر	ھۆنراوہ: گشتى بىلايەن . ويئە: نىر، مندالىكى كوپ لە گەل بەرخىكدا .
بۇ باكم	نىر	ھۆنراوہ: بۇ باوك نوسراوہ . ويئە: كچ و باوك، نىر زالە .
راستگۆيى	نىر	دەق: گشتى بىلايەن . ويئە: نىر، مندال و مامۆستا لە رەگەزى نىر .
تۆپتۆپىن	نىر	ھۆنراوہ: دەر بارەى تۆپتۆپىن . ويئە: نىر، دوو كوپ تۆپتۆپىن دەكەن .

کۆی بابەت 26: بابەتی جیاواز لەخۆ دەگێرت ، پۆلێن دەکرین بەسێ بەشەوه .
 رەگەزی نۆی: 17 بابەت . رەگەزی مێ: 2 بابەت . بێلایەن: 7 بابەت . (لەخشتەکەدا دانەنراون)

خوێندنەوهی کوردی بۆ پۆلی سییەمی بنەرەتی چاپی یازدەهەم 2018

بابەت	رەگەز	هۆکاری پۆلینکردن بۆ نۆی یان مێ
رەوشتی باش	نۆی	دەق: سیروان(سەرچاوهی زانیاریه) پرسیار لە خۆشکەکە دەکات بزانی دەزانیت دەبارە ی چەند رەوشتی باش . وینە: ماموستا(نۆی)، قوتابی کچ، نۆی زالە
دداکان	نۆی	دەق: گشتی بێلایەن، دەربارە ی ددان شتن . وینە: نۆی، کورپک ددانی دەشوات .
قوتابیم	نۆی	هۆنراوه: گشتی بێلایەن . وینە: نۆی، مندالێکی کۆر .
ئەنجامی درۆکردن	نۆی	دەق: نۆی، شوانیک درۆدەکات ... . وینە: شوان و مەرەکانی / نۆی
زانایەکی نەمر	نۆی	دەق: دەربارە ی کۆپەر نیکۆسی (نۆی) وینە: نۆی زالە، 1- ماموستا(مێ) و بەشیک لە پۆل(کۆر)، 2- وینە ی کۆپەر نیکۆس(نۆی) .
سەیرانەکی ل کوردستانی	نۆی	دەق: دوو مندالی کورپە کتر دەناسن لە بێخال . وینە: رەگەزی مێ زالە . دەقەکی لە وینەکە گرنگترە بۆیە پۆلینکراوه بۆ رەگەزی نۆی . وینەکە دەبێرێ دەقەکیە .
کۆتر و مێرولە	نۆی	دەق: راکەرە (نۆی) . وینە: نۆی .
کوردستان	مێ	هۆنراوه: گشتی بێلایەنی . وینە: سێ کچی مندال
شیوازی ئاهاوتن	نۆی	دەق: باوکیک ئامۆزگاری کورەکە دەکات . وینە: باوک و کۆر .
ژینی لادئ	نۆی	هۆنراوه: نۆی و مێ هاوسەنگە . وینە: وەرزیڕەکان کاردەکەن، پیاو زۆرتەرە .
دراوسیی باش	نۆی	دەق: کەسایەتی نۆی پەخشەندە و لێبووردەیه، باوکی سیروان خۆین دەبخشیت بە دایکی پەری . وینە: مێ زالە . دەقەکی گرنگترە لە وینەکە بۆیە پۆلینکرا بۆ نۆی .
بولبولیکی داماو	مێ	دەق: سۆلاف و سۆلین بولبولیکی زامدار تیماردەکەن، سۆلاف پۆلی سەرەکی دەبینیت بۆ ئازادکردنی .
مین	نۆی	هۆنراوه: گشتی بێلایەن، وینە: نۆی
میریکی ناودار	نۆی	دەق: خەباتی و تیکۆشانی جەلالەت بەدرخان . وینە: جەلالەت بەدرخان
هەرەوهز	نۆی	هۆنراوه: کورپک لە مێرولەیهک هەرەوهزێ فیژدەبیت . وینە: کۆر
دەستپاکی	نۆی	دەق: کەسایەتیەکان لە رەگەزی نۆی . وینە: نۆی
کولێرە	نۆی	دەق: . هەرچەندە ئاخافتنی نۆی دەقەکی لە نۆیان سێ کەسدایه دوو لە رەگەزی مێ و یەکی لە نۆی . پۆلین کراوه بۆ رەگەزی نۆی چونکە گرنگی دراوه بە باوک هەموو خیزانەکی چاوهرووانن تا بێتەوه بە یەکەوه نان بخون . وینە: مێ زالە
دوو مێشولە	نۆی	دەق: گشتی بێلایەن . وینە: نۆی
پەز	نۆی	دەق: کەسایەتیەکان لە رەگەزی نۆی . وینە: نۆی .

كۆي باهت : 31 باهتي جياواز له خو دهگيرت ، پۆلین دهكرين بهسى بهشهوه .
 رهگهزى نير : 13 باهت .
 رهگهزى مئ : 6 باهت .
 بيلايه ن : 12 باهت .(لهخشتهكهدا دانهراون)

خویندنهوهی كوردی بۆ پۆلی چواره می بنه پرتی چاپی یازدهههه 2018 زاینی

باهت	رهگهز	هۆكاری پۆلینکردن بۆ نیر یان مئ
سالی نۆیی خویندن	نیر	دهق: هه موو كه سایه تیه كان له رهگهزى نیرن . وینه: كور .
قوتابی ژیر	مئ	هۆنراوه: گشتی بیلایه ن وینه: مندالیکى كچ .
ئارام	نیر	دهق: رهگهزى نیر زاله وینه: رهگهزى نیر زاله
دلقین و ژینگه	نیر	دهق: دلقین له گه ل دایك و باوكی دانشتیبون، باوكی ولامی پرسیاره كانی ده داته وه، وسه رچاوه ی زانیاریه . وینه: نیر زاله ولامی پرسیار ده داته وه
رهوشی ریگهوبان	نیر	دهق: هه موو كه سایه تیه كان له رهگهزى نیرن . وینه: دوو مندالی كور .
كوردستان	نیر	هۆنراوه: پیره مێردیک داو ده كات چون فیربیت بنوسیت كوردستان .
ناوی هه موومان كوردیه	نیر	دهق: كۆمه لیک مندال ، 4 كور 4 كچ ده چن بۆ خولی فیربوونی كۆمبیوتهر ماموستا نیر . وینه: 5 نیر (4 كور و ماموستا) و 4 كچ . له دهق و وینه دا نیر زاله .
په له هه وریك سه ربوردی خو	مئ	دهق: دایك ولامی پرسیاره كانی كچه كه ی ده داته وه ده رباری دروستبوونی هه وور و باران .
وه رزش	مئ	هۆنراوه: بیلانه . وینه: كۆمه لی كوروكچ (په تیه تین) . رهگهزى نیر زورتره به لام په ته كه ده گرن و كچه كان یاری ده كه ن . پۆلی سه ركی دراوه به مئ له وینه كه دا .
وردبین	نیر	دهق: ده رباره ی دروستكردنی یه كه م وردبین، سئ كه سایه تی نیر .
جه ژنی دایك	مئ	دهق: ده رباره ی جه ژنی دایك . وینه: دایك و مندالیک .
كۆمبیوتهر	مئ	هۆنراوه: گشتی . وینه: كور و كچیک و كۆمبیوتهر، كچه كه ماوسكه ی پیه و كوره كه سه بیره كات . پۆلی سه ره كی دراوه به كچه كه .
شیخ سه عیدی پیران	نیر	دهق: خه باتی و تیکۆشانى شیخ سه عیدی پیران . وینه: شیخ سه عیدی پیران .
وانه یهك بۆ مندالان	نیر	هۆنراوه: نیشتمانی گشتی بیلایه ن . وینه: سئ كور .
كۆماری كوردستان	نیر	دهق: ده رباره ی كۆماری كوردستان و قازی محمه د . وینه: قازی محمه د .
باخی گشتی	مئ	دهق: كه ژال ئامۆزگاری برا كه ی ده كات گۆل لینه كاته وه . وینه: دوو كچ .
پیتی چاپ	نیر	دهق: ده رباری دۆزینه وه ی پیتی چاپ له لایه ن گۆته نبرگ (نیر)
هیز له یه كپتیدایه	نیر	هۆنراوه: وشه ی برا (نیر) چوار كه رت باره بۆته وه : وینه: كور و كچیک، نیر زالتره .
سه ربه سستی و ئازادی	نیر	دهق: كه سایه تیه كان له رهگهزى نیرن .

كۆى بابەت 21: بابەتى جياواز لەخۆ دەگىرت ، پۆلئىن دەكرىن بەسى بەشەوہ .
 رەگەزى نىر 10: بابەت .
 رەگەزى مى 5: بابەت .
 بىلايەن 6: بابەت .(لەخشتەكەدا دانەنراون)

رېزمان و خۆيىندەوہى كوردى بۆ پۆلى پىنجەمى بنەرەتى چاپى يازدەھەم ۲۰۱۸ زايىنى

بابەت	رەگەز	ھۆكارى پۆلئىنكر دەن بۆ رەگەزى مى يان نىر
خۆشەويستى داىك و باوك	نىر	دەق: خۆشەويستى داىك و باوك دەخاتەرۈو، پۆلى داىك لە مالەوہ ويىنادەكات و باوك بژيوى خىزان دابىندەكات، ويىنە: يەكسان .
كاتم بە فيرۆ نادەم	نىر	دەق: رەوا كاتى خۆى رېكدەخات بە ئامۆزگارى ماموستا كامەران، داىك پىگەيەكى لاوازى ھەيە و نىر زالە . ويىنە: نىر .
قوتابخانە	نىر	دەق: شقان باسى قوتابخانەكەى بۆ داىك و باوكى دەكات، ھەردووكيان بە يەكسانى پرسىياري لىدەكەن، نىر زالە . ويىنە: نىر(شقان)
مەشخەلى ئۆلۆمپى	نىر	دەق: شيرۆ ولامى پرسىيارەكانى شىلان دەداتەوہ دەربارەى ئۆلۆمپى . نىر زالە سەرچاوەى زانىاريە .
كوردستان نىشتمانى ئىمەيە	مى	دەق: گشتى بىلايەن . ويىنە: مى
كورد	نىر	ھۆنراوہ: نىشتمانى گشتى . ويىنە: نىر .
گولفرۆش	مى	دەق: نازدار و خونچە دەچن بۆ دوكانى گولفرۆش . مى زالە
شارى كەرەكوك	نىر	دەق: دەربارەى ميژوى شارى كەرەكوك ، ھەموو ناودارەكان لەرەگەزى نىرن .
خانزادەى سۆران	مى	دەق: مى، دۆربارەى خانزادەى سۆران . ويىنە: مى
كونە كەرۈيشك	نىر	دەق: ئارام و ھاوپرىكان دەچن بۆ ياركردن و چەند ئامۆزگارپەك دەربارەى مین . ھەموو كەسايەتپەكان لە رەگەزى نىرن .
بەفربارين	نىر	ھۆنراوہ: چوار ناوى لە رەگەزى نىرى تىدايە . ويىنە: نىر .
بەھارەى راپەرپىن	نىر	دەق: گشتى نىشتمانى بىلايەن . ويىنە: نىر .
شىخ مەحمودى نەمر	نىر	دەق: دەربارەى ژيان و خەبات و تىكۆشانى شىخ مەحمودى نەمر .
حەپسەخانى نەقىب	مى	دەق: دەربارەى ژيان و خەبات و تىكۆشانى حەپسەخانى نەقىب .
ئاشتى	مى	ھۆنراوہ: نىشتمانى گشتى بىلايەن . ويىنە: مى .

كۆى بابەت: 24 بابەتى جياواز لەخۆ دەگىرت ، پۆلئىن دەكرىن بەسى بەشەوہ .
 پەگەزى نىر: 12 بابەت .
 پەگەزى مى: 4 بابەت .
 بىلايەن : 8 بابەت .(لەخشتەكەدا دانەنراون)

پىزمان و خۆيىندنەوہى كوردى بۆ پۆلى شەشەمى بنەپەتى چاپى يازدەھەم ۲۰۱۸ زايىنى

بابەت	پەگەز	ھۆكارى پۆلئىنكر دەن بۆ پەگەزى مى يان نىر
خۆشەيىستى و تەبايى	نىر	دەق: گشتى بىلايەن . وىنە: نىر زالە ، كچ و كورپىك لە گەل باپىرە .
خەلاتەكانى نۆبلى	نىر	دەق: دەربارەى ژيانى ئەلفرىد نۆبلى (نىر) . وىنە: نىر .
مەلا مستەفائى بەرزانى	نىر	دەق: دەربارەى ژيان و خەبات و تىكۆشانى مەلامستەفا .
كەچا كورد	مى	ھۆنراھ: بۆ كچى كورد نوسراوہ . وىنە: مى .
جوانى	مى	دەق: گشتى بىلايەن . وىنە: كچ .
پۆژنامەگەرى كوردى	نىر	دەق: ھەموو كەسايەتى ناو دەقەكە لە پەگەزى نىرن . وىنە: گشتى .
تەوفىق وەھبى	نىر	دەق: دەربارەى ژيانى تەوفىق وەھبى . وىنە: تەوفىق وەھبى .
لەيلا قاسم	مى	دەق: دەربارەى ژيانى لەيلا قاسم . وىنە: لەيلا قاسم .
شەرەفخانى بەدلىسى	نىر	دەق: دەربارەى ژيانى شەرەفخانى بەدلىسى . وىنە: شەرەفخان .
تەپلى	مى	ھۆنراوہ: نىشمانى گشتى بىلايەن . وىنە: مى .
ھەلەبجەى شەھىد	نىر	دەق: دەباردى مېژوو و كارەستى ھەلەبجەى شەھىد ، ھەموو كەسايەتى ناو دەقەكە لە پەگەزى نىرن . وىنە: گشتى .
نەجمەدىن مەلا	نىر	دەق: دەربارى ژيانى نەجمەدىن مەلا . وىنە: نەجمەدىن مەلا .
ژىنگە	نىر	دەق: گشتى بىلايەن . وىنە: نىر .
كۆترو پراوكەر	نىر	ھۆنراوہ: دەربارەى كۆترو پراوكەرە (پەگەزى نىرە) . وىنە: بىلايەن
كاغەزو چاپكارى	نىر	دەق: دەبارەى مېژوو نووسىن و كاغەزو چاپكارى ، و زانا گوتىنبەرگ (نىر) . وىنە: بىلايەن .
نەورۆز	نىر	ھۆنراوہ: دەربارەى نەورۆز و مەزنى كاوہى ئاسنگەر . وىنە: گشتى .